Nro 99.

# KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Jmperatora Całey Rossyi.

z Wilna VS. 31. Sierpnia NS. 11 Września. 1799. we Srzodę

*z Petersburga VS. 29. NS. 30 Sierpuia.*

Leibgwardyi Siemionówskiey Generał Maior Depreradowicz naznaczony Kommandorem batalionu dawniey Niedobrowa; Generał Major Charłamow batalionu dawniey Cizirewa. Garnizonowego Archarowa regimentu Major Guriew będzie Plac Maiorem w Moskwie. Inflantskich Tamożni dozorca Kolleski Konsiliarz Bem, przez wzgląd na długie i pożyteczne Państwu Rossyiskiemu usługi uwalnia się od obowiązkow z rangą stanu konsiliarza, i pensyą dożywotnią tysiąca rubli.

Stanu Konsiliarz Czekalewski naznaczony Wice Prezydentem Akademii Kunsztow. Minski Wice Gubernator Stanu Konsiliarz Rzewski otrzymał stopień Aktualnego stanu Konsiliarza. Nadgradzaiąc długą pracę w pisaniu dzieiow chwalebney, i wieczney pamięci Przodka JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI. JMPERATORA Piotra I Autorowi Golikow dano dostoyność Nadwornego Konsiliarza.

JEGO IMPERATORSKA MOSC chcąc potomnym wiekom podać pamiątkę dzieł wielkich Generała Feld Marszałka Graffa Suworowa Rimnikskiego, który w przeciągu czterech miesięcy całą Włoską ziemię oswobodził od niezbożnych naiezdnikow, przywrócił Królestwa i prawą zwierzchność mieszkańcom, stawaiąc na czele zwycięzkiey armii Rossyiskiey i Austryackiey, na znak Naywyższey wdzięczności swoiey przed całym światem, nadał onemu znakomitą dostoyność Xiążęcia Imperium Rossyiskiego z tytułem Italiiskiego; rozciągaiąc łaskę swoią do wszystkich iego potomkow płci oboiey, i roskazuiąc bydź i pisać się Xiażęciem Italiiskim, Graffem Suworowem Rimnikskim; na co stosowny Ukaz wydan iest Senatowi d. 8. Sierpnia teraznieyszego Roku 1799. i do rządow Gubernskich rozesłany.

*z Londinu 20 Sierpnia z Gazety Hamburgskiey.*

Narzekaliśmy niedawno, że Lord Bridport flotcie Francuzkiey z Brestu wyniść dozwolił; poźniey że Lord Keith Admirałow Bruix i Massaredo z morza śrzodziemnego powracaiących do Brestu nie poścignoł. Pokazało się teraz, iż ieżeli Keith upuscił z rąk nieprzyiaciela, nie można tego przypisać niedbalstwu, ani opieszałości iego. Owszem 10 dniami poźniey przeszedłszy ciaśninę Gibraltarską, miał wiatry tak pomyślne, iż d. 10 pod Ferrol, d. 13 pod Ouessant, okręta angielskie straż przednią trzymaiące, widziały z bliska straż tylną Hiszpanow i Francuzow.

Między innemi Kapitan Pellew postrzegł naylepiey nieprzyiaciol wchodzących do Brestu; iego zdaniem, gdyby Flotta nasza przynaymniey 6 godzinami pośpieszyła, moglibyśmy bitwę stoczyć pod Ouessant. Cożkolwiek iest, Lord Keith nie mogąc walczyć, d. 17 wszedł do Torbay częścią dla naprawy skołatanych okrętow, cześcia z tego względu, iż wkrótce nadchodząca pora iesienna, a z nią burze i morskie nawalności, nie dozwalaią Okrętom na morzu Manche krążyć bespiecznie.

W pomienionym porcie Torbay znayduie się teraz 50 Okrętow liniowych i wiele fregat. Mówiono, że naywyższa Flotty w kanale kommenda ma bydź powierzona Królewicowi Xiążęciu de Clarence; inni rozumieią, że Lord Bridport z 20 Okrętami krążyć będzie przed portem Bresteńskim zważaiąc obróty nieprzyiacielskie; ieśliby zaś zkombinowana Flotta pod żagle wyniść chciała, w Torbay Angielska zawsze stać będzie gotowa na pierwsze wodzow skinienie.

Wyprawa do Hollandyi przedsięwzięta, nie mniey powszechność zastanawia. D. 13 Flotta do niey przeznaczona ukazała się pod Calais; d. 15 rzuciła trwógę w okolicach Helvetskujs; a chociaż wiatr mocny

powiewał, wszyſtkie iednak ſtatki ſkupione płynęły. Z tamtąd Admirał Mitchell wzniosł ſię ku brzegom Hollandyi północney; gdzie ponieważ wiele ieſt mielizny, burza zaś na morzu trwa nieprzeſtannie dni kilka, lękamy ſię nieszczęśliwych przypadkow.

To pewna, że w Deal, Dunes, i Portsmouth. niektore Okręta z kotwic zerwane zoſtały. Zadney dotąd pewney wiadomości niema, w ktorą ſtronę odpłynoł Admirał Mitchell. Rozumieliśmy w początku, że wyląduie na wyspę Welcheren; poźniey głoszono, że Angielſkie woyſka będą wysadzone przy uyściu Mozy; dziś iedni mówią że Flotta do Texel poszła; inni zaś posłali ią do Embden, albo do lewego brzegu Ems rzeki. Wkrotce ſię pokaże, kto zgadywał naylepiey.

Cokolwiek albowiem dziś mowiono o wysadzeniu woyſk Angielſkich w Bremerlehe nad rzeką Wezer, porcie należącym do Elektora Hannowerſkiego, podpada wątpliwości; przez to albowiem byłaby naruszona neutralność w Niemczech połnocnych. O przybyciu też do Bremen armii posiłkowey czekamy rapportow urzędowych. Wyiazd Hrabiego d' Artois do Niemiec zoſtał wſtrzymany, poki rząd nie odbierze ſpodziewanych wiadomości ze Włoch i Szwaycarow. Pomieniony Xiąże w tych dniach nieco zapadł na zdrowiu.

Wysławszy ſtraż przednią armii naszey, czyniemy teraz przygotowania do wyprawy drugiey. Ta w naſtępuiącym tygodnie z portow wynidzie. Xiążęta d' York, de Cumberland, i Gloceſter wyiechali do Barham Down; tamże dla pożegnania ich udał ſię Xiąże de Galles naſtępca Tronu. W pomienionym mieyscu zgromadzono wiele woyſka. Kommenderuią brigadami: Xiąże Gloceſter, Lord Chatham, Generałowie, Don Manners, i Cavan; naywyższym wszyſtkich diwizyi naczelnikiem ieſt General Hulse.

Embargo dawniey włożone na Okręta w portach naszych ſtoiące, dziś zdięte zoſtało, tak iż ſtatkom Angielſkim wolno ieſt według upodobania pod żagle wychodzić; cudzoziemſkie zaś na mieyscu ſtać muszą do nowych roſkazow; na co Kupce zagraniczni narzekać poczynaią. Rozeszła ſię w mieście naszym pogłoſka, iż z Francuzkiey Flotty, gdy z morza śrzodziemnego na Ocean powracała, 7 Okrętow wywiesiwszy białą flagę, odpłynęło do Lisbony.

Lord S. Vincent przybył z Gibraltaru w bardzo słabym zdrowiu; iak tylko zawinoł do portu, natychmiaſt z fregaty zdięto Kwarantannę, ażeby rychley mogł wysiąść na ląd. Lord zaś Bridport; ieśli z Torbay wynidzie nie czekaiąc uzbroienia całey Flotty, nie tylko ma uważać obroty nieprzyiacioł w Breſteńſkim porcie, ale też nie dozwalać, ażeby Okręta Hiszpańſkie i Francuzkie znayduiące ſię w Rochefort i Lorient przyłączyły ſię do zkombinowàney Flotty.

Angielscy Maytkowie dali dowod nowy przywiązania do Oyczyzny. Gdy pierwsza część woyſk i flotty pod Generałem Abercromby wyniść miała pod żagle, 500 Maytkow przyſzło z prożbą, ażeby do regimentow przyłączonemi bydź mogli. Pochwalono ich gorliwość, ochotę przyięto, lud cały do 23 i 55 regimentow pieszych wcielono, pod kommendą Połkownika Mac-donald. Kapitan Pellew zbliżywszy ſię do portu Breſteńſkiego uważał, że nieprzyiacielſka flotta czyni przygotowanie do wyiścia pod żagle.

Statek z Boulogne do Ramsgate przybyły wiadomość przynioſł, że Kommendanci Francuzcy w Amiens, Lille i innych miaſtach oſtrzeżeni, o zbliżeniu ſię flotty naſzey ku Hollandyi, rozkazali woyſkom ſwoim ciągnąć do Flessyngi; niektore połki ruſzać nie chciały, zkąd mianowicie w Amienes, wielkie zamieszania wybuchnąć miały. Według liſtow odebranych z Madritu, w Peru ſtraſzliwe ziemi trzęſienie wielkie ſzkody poczyniło. Xiąże Brezilii dziś Regent Portugalſki, oglądał woyſka Angielſkie w okolicach Lisbony rozłożone.

D. 22. O wyprawie naſzey ku brzegom Batawſkim nie odbieramy rapportow urzędowych. Tym czasem wychodzi pod żagle druga diwizya; w Barham liczą woyſka zgromadzonego 15. tyſięcy. Do pomienionego mieysca przez Canterbury, codzieńnie idą: artillerya, ammunicya, bagaże. Hrabia d' Artois, jak słychać, nie rychło wyieżdża z W. Britanii, ponieważ dom wygodny w naſzey ſtolicy dla ſiebie do mieſzkania przygotować rozkazał.

Względem obrotow Lorda Keith na morzu śrzodziemnym odbieramy wiadomość naſtępuiącą: oſtrzeżony, że w Barcellonie Hiszpani na okręta biorą woyſka lądowe, i za przybyciem na pomoc Francuzkiey flotty, uderzą na Minorkę, zbliżył ſię do brzegow Catalonii; ztąd odpłynoł do Port Mahon, i ieſzcze potem do Genui; nieprzyiaciel o wſzyſtkim dobrze uwiadowiony korzyſtał z oddalenia ſię flotty naſzey, ſwoie połączył w Carthagene, i na Ocean uszedł bez ſzkody.

Lord S. Vincent w Anglii od r. 1797. gdy zwyciężył Hiszpanow, nie widziany, w Portsmouth uroczyście przyięty zoſtał, oświadczaiąc, iż ieśli przyidzie do zdrowia, gotow ieſt reſztę życia poświęcić dla Oyczyzny. Powiadaią, że Kupce naſi z Hollenderſkiemi w Batawii umowę zawarli, przyimuiąc na ſiebie przenieſienie do Europy towarow ſzacownych, iakich mnoſtwo nieſkończone złożone ieſt w pomienionym mieście odtąd iak porty Republikantow ſą zamknięte.

*z Paryża* 20 *Sierpnia z* Gazety *Frankfortſkiey*.

Zamknięcie klubow, zapieczętowanie papierow, areſztowanie wielu podeyrzanych osob, roziątrzyło w ſtolicy naſzey uformowane zgromadzenia Jakobińſkie; te iednak dotąd nic nie przedſięwzieły ku wzruſzeniu wnętrzney spokoyności przeſtaiąc na ſamych narzekaniach, pogrozkach, i czernieniu pismem rządowych osob. Mianowicie iednak powſtaią wſzyscy przeciwko Direktorom Sieyés i Barras, twierdząc iż zaprzedani nieprzyiaciołom naſzym, pilnie pracuią nad wywróceniem R. P. tey niedawno.

Jeżeli z iedney ſtrony Direktorowie maią przeciwnikow z drugiey nie zbywa im na obrońcach; na wczorayſzym poſiedzeniu Garat w radzie ſtarſzych miał mowę na pochwałę Sieyesa. Rewbell nawet, Lareveil lere, Treilhard, i Merlin, przyiacioł znalezli; gdy albowiem czytano raz oſtatni akt oſkarżenia w radzie 500, ta większością głosow odrzuciła wſzyſtkie artikuły onego: ſprawdziło ſię więc przepowiedzenie Miniſtra Scherer, że powſtanie prawodawcow przeciwko władzy wykonawczey ſkończy ſię na złożeniu z urzędow, nie zaś na ukaranie Direktorow, iak niektórzy życzyli.

Zamknięcie klubow obróciło w niwecz zamyſły Jakobińſkie. Rząd pewną miał wiadomość, iż gotowały ſię do wypełnienia nayświętſzey powinności, co u nich insurekcyą i bunt znaczyło. Do tego czyniono wielkie przygotowania, broń była gotowa, odezwy do ludu napisane, już nawet zaczęto potaiemnie żołnierzy namawiać, mianowicie garnizon z Corfou przybyły, ażeby do rokoszu należeć chcieli.

Liſt od armii Włoſkiey odebrany zawiera naſtępuiące ſzczeguły: Regiment naſz, powiada, zupełnie zginoł w bitwie pod Placencyą; z 400 ludzi zoſtało 80. Poznaliśmy teraz woyſka Roſsyiſkie; walczą mężnie, i śmierci ſię nie boią. W Piemoncie miaſt i wſi bardzo wiele ieſt spalonych; armia od 4 mieſięcy żołdu nie maiąc gwałtem wydzierać muſi własność mieſzkańcom; co ich przywodzi do buntu i rospaczy, na Francuzow potrzebę wkłada uśmierzania orężem rozruchow; oſtre poſtępowanie przymnaża nam nieprzyiacioł.

O flotcie zkombinowaney nie ma nic pewnego, jedni twierdzą, iż do Texel wypłynie; drudzy obiecuią nam za dni kilka przybycie Admirałow Bruix i Maſsaredo do tey ſtolicy. To pewna że wportach: Breſt L'Orient, i Rochefort pilnie pracuiemy około naprawy ekrętow. Eſkadra Hiszpańſka nie daleko wyſpy Aix ſtoiąca nie przyłączyła ſię ieſzcze do główney flotty; wyſzła wprawdzie z portu, lecz wkrótce po tym kommendant rozkaz odebrał nazad powracać.

Powiadaią iż Sapineau ieden z celnieyſzych przedtym Vendeyczykow, bunt podniosł odebrawszy wiadomość, że rząd onego areſztować zamysła. W Departamentach zachodnich iuż ſię wznowiła woyna domowa; ſtoczono z rokoszanami kilka utarczek; los iedney i drugiey ſtronie sprzyia koleią. Słychać że wielu znakomitych Emigrantow tam wylądowało. Direktoryat dla utrzymania lub przywrócenia ſpokoyności, w całym kraiu zakładnikow brać rozkazał.

Narzekaią obywatele nasi, że tak dawno maiąc Konſtitucyą, rządu iednak pewnego nie mamy, zwrót częſto czyniąc do rewolucyinych zwyczajow. Tak niedawno, kiedy zgromadzenie prawodawcze Direktorow poniżyć chciało, wyznaczyło deputacyą z 11. oſob; dziś gdy niebespieczeſtwa coraz ſtraſznieysze grożą krajowi, wyznaczono inną, dla wygotowania proiektow zbawienie przynieść maiących krajowi. Składa ſię z 7. osob, te zas są: Chenier, Daunou, Lucian Buonaparte, Echaſsriaux, Boulay, Berlier, Lamarque.

Od armii Włoſkiey czekamy wkrótce rapportu o wielkiey bitwie. General Championnet na czele 80 tyſięcy żołnierza odebrał roskaz czynić diwersyą w okolicach Turinu. Oświadcza Miniſter woienny, że nie licząc półkow które dziś mamy w *Pie*moncie i Liguryi, ieszcze w tamte ſtrony posłać kazano 20 tyſięcy ſtarego, 50 nowozaciężnego ludu. Naywiększa dziś trudność ieſt założyć magazyny, i znaleść żołd potrzebny dla tak liczuych armii.

Maſsena w rapporcie ſwoim donosi, że d. 14 prawym ſkrzydłem attakował lewe Auſtryakow pod kommendą Generała Jellachich w okolicach Schwitz i Altorff ſtoiące. Ten miał bydź ſkutek bitwy długiey i krwawey, że pomienione miaſta woyſkiem Francuzkim osadzone zoſtały; ſtrata nieprzyiacioł w zabitych ranionych, i jeńcach, nie przenosi 3 tyſiące, zabraliśmy dział 12, 12. chorągwie, i wiele wozow ammunicyinych; o naszey klęsce żadney wzmianki.

*P*o przeczytanym rapporcie rady narodowe podziękować kazały armii woiuiącey w Szwaycarach. Direktoryat zaś poſtanowił cofnąć wydane roſkazy przed kilko dniami względem naywyższey kommendy. Maſsena zoſtaie na mieyscu; Moreau, który miał bydź naſtępcą iego, przeydzie do Niemiec. iemu poruczone są woyſka nad Renem zgromadzone. Maſsena pisze, podobno dla zachęcenia innych, że w pomieniony bitwie, dwa nowozaciężne bataliony dobrze ſtawały.

W naſzey ſtolicy powątpiewać chciano o rzeczywiſtości buntu w okolicach Toulouse podnieſionego. Dziś pewnie wiemy, że insurgentow liczba ieſt znaczna; iedna diwizya do pomienionego miaſta przyſtąpiwszy odpartą zoſtała; za co Miniſter Bernadotte pisał liſt pochwalny do mieſz-

końcow. Oprócz tey były inne bitwy na różnych mieyscach, pod Aurin, Fougeres, &c. szczeguły utaione; rząd głosi że re publikantskie woyska zwyciężyły,

General Delmas otrzymawszy od Direktorow broń szacowną w podarunku, wyiechał do armii Włoskiey. Schavenbourg przybył z Szwaycarow; lecz iuż obywatele nadzieię stracili, widzieć karę domierzoną iemu, Rapinatowi i tylu innym, co przyiacioł i nieprzyiacioł naszych zarówno łupili. Brune chciał ziechać do *Paryża*, dla naradzenia się względem obrony Batawow zagrożonych dziś wtargnieniem Angielskim; lecz pozwolenia na to nie otrzymał.

*z Hagi 24 Sierpnia z Gazety Hamburgskiey.*

Wszelka dziś wątpliwość, ieśli jaką miał który z współziomkow naszych, względem Angielskiey wyprawy, koniec wzieła. Jeżeli nieprzyiacielskie Okręta ukazywały się w znaczney liczbie pod Calais, Helvoetsluys, na brzegach Zelandyi i Groningi, czas pokazał, że to czyniły iedynie dla utaienia prawdziwych zamiarow gabinetu Londyńskiego, które dążą do wybawienia nas z pod uciążliwego jarzma. Rzecz iak się stała opisuiemy.

D. 21. wieczorem staneła przed portem Texel Angielska Flotta z 24 Okrętow liniowych, wielu mnieyszych statkow zbroynych, i 150 przewozowych złożona. Nazaiutrz baty głębinę nadbrzeżną mierzyć zaczęły; tym czasem Admirał Duncan kommendant naywyższy pisał do Admirała nad Flottą naszą przełożonego, wzywaiąc, ażeby z całym ludem i Okrętami, uznał Xiążęcia d' Orange za Pana swoiego, poddał się Anglikom i wspólnie czynił z niemi do przywrócenia dawnego Rządu Oyczyznie swoiey.

Wyraził daley Admirał Duncan, że General Abercromby na czele 20 tysięcy żołnierza iuż w Helder wylądował. Nato wszystko odpowiedział Admirał Batawow Story, że o wylądowaniu Anglikow żadney niema wiadomości; port zaś i Flottę sobie powierzoną bronić iest gotow do upadłey. Officyerowi naszemu, który tę odpowiedź zawiozł do nieprzyiacielskiego wodza, ten dał proklamacyą Xiążęcia d' Orange Stadhudera do rządu naywyższego RPtey.

Wyraża naprzód, że Mocarstwa zprzymierzone dać onemu raczyły liczne woyska, dla przywrócenia Hollandyi do stanu dawnego; diwizya Generała Abercromby składa onych straż przednią; wkrótce sam Stadhuder stanie na ziemi Oyczystey; tym czasem syn iego Xiąże dziedziczny d' Orange, ma sobie powierzoną władzę obięcia kraiu, i dostoyności, iakie na mocy praw dawnych właściwe są i dziedziczne w iego familii.

Admirał Duncan miał podobno czekać przed portem Texel odpowiedzi, iaką od Direktorow i Prawodawcow odbierze z Hagi. Co się daley stało nie wiemy; co się dzieie w naszey stolicy opisać trzeba. Jak tylko General en chef Brune odebrał rapport Generała Guericka i Admirała Story o zbliżeniu się nieprzyiacielskiey flotty, niemieszkaiąc rozkazał garnizonowi ruszać do Texel; regimentom w okolicach stoiącym zalecono iść iak nayprędzey z odsieczą, pod Generałem Daendels.

Zgromadziły się rady narodowe; obrady taiemne były, to tylko wiemy, że odpowiedź Admirała Story pochwałę odniosła; prawodawcy z swoiey strony obszernieyszą dali na odezwę Stadhudera. Kommunikacye z nieprzyiacielem zakazane. Direktorom oddano zupełną władzę czynienia czego obrona kraiu wyciągać będzie. Dziś wszystkie woyska w Helder stanąć muszą; u nas gwardye narodowe dziś rewią odprawiły w obecności Generała Brune.

*z Wenecyi 5. Sierpnia z Gazety Courier du Bas Rhin.*

Niektóre okoliczności dobycia stolicy Królestwa Neapolitańskiego z urzędowych rapportow wypisuiemy. Za przednią strażą z 500 Rossyiskich żołnierzy złożoną, nadciągnęły 2 tysiące Anglikow, i Kardynał Ruffo z woyskiem Sicilyiskim i Calabryiczykami. Kommenderuiący w zamku S. Elme General Francuzki Mejean bronić się postanowił; garnizon iego złożony był z 1200 regularnych żołnierzy, i znaczney liczby zbroynych rokoszanow.

Usypano więc natychmiast 4 batterye; pod ogniem ich ochotnicy zamek szturmem wziąć chcieli; lecz to się nie powiodło. Nakoniec woysko całe w nocy z d. 12 na 13 po drabinach wedrzeć się na mury przedsięwzieło. Mejean zastraszony prosił o kapitulacyą. Francuzom odeyść pozwolono do Toulonu, pod obowiązkiem nie służenia bez zamiany; buntownicy zaś do więzienia i Sądu pójść musieli; niektórzy iuż wyrok swóy usłyszeli.

W pierwiastkach nie można było powściągnąć zawziętości ludu, mianowicie zaś Calabryiczykow; ci wielu Francuzow, nierównie więcey buntownikow Neapolitańskich zamordowali. W zamku S. Elme znaleziono między inną zdobyczą wiele pieniędzy zebranych przez kontribucye. Jakobini kraiowi przy końcu panowania swoiego odnowili tribunał owemu podobny, iaki w Nantes Carrier ustanowił; do 400 osob żywcem w morzu utopiono. Pałace Królewskie ze wszelkich ozdob ogołocone zostały; słowem kray niedawno kwitnący pokazuie dziś obraz nędzy i powszechnego spustoszenia.

№ 98.

# DODATEK DO KURYERA LITEWSKIEGO

z Wilna VS. 31. Sierpnia NS. 11. Września 1799, we Srzodę

*z Florencyi 5 Sierpnia z Gazety Frankfortskiey.*

D. 19 Lipca woyſka Neapolitańſkie i Toskańſkie zaiely miaſto i twierdzę Portoferrajo, na mocy podpisaney Kapitulacyi. D. 16 Kommendant Neapolitańſki w Porto longone wysłał Officyera do Francuzow, radząc zawieſić broń do pewnego czasu; zgoozili ſię na to zwłaszcza przeczytawszy liſt Generała Dagobert z Liworny, w ktorym roſkazuie garnizonowi opuścić wyspę Elva; Officyerom i żołnierzom broń i wszelką własność zabierać pozwolono.

*z Bononii 6. Sierpnia.*

Odbieramy wiadomość, że garnizon Francuzki w Rzymie zoſtawiony, w liczbie 1500 żołnierza, w towarzyſtwie bardzo wielu patryotow do Monte Rosi wyciągnoł. W Ankonie, Sinigaglia i Camerino, czuć ſię dało trzęſienie ziemi, ktorym iak słychać wiele domow upadło.

*z Colonii 14 Sierpnia z Gazety Frankfortſkiey.*

Do obozu pod miaſtem naszym wytkniętego zciągaią codziennie nowe woyſka Francuzkie. 600 żołnierzy wysłano przed kilko dniami do kraiu Juliers; tam nic do czynienia nie znalazłszy, przeszli do Trewiru, gdzie rozruchow lękać ſię trzeba. Przyczyną ieſt zabranie przez Francuzow Statui N. Panny, od kilku wiekow będącey w wielkim poszanowaniu u mieszkańcow.

*z Auszpurga 15 Sierpnia z Gazety Frankfortſkiey.*

Dnia wczorayszego przechodziła przez miaſto nasze Artillerya Auſtryacka, z 80 ciężkich armat złożona. Wszyſtkie do Ulm poprowadzono.

*z Offenburga 17 Sierpnia z Gazety Frankfortſkiey.*

Dziś rano Francuzi opuścili powiaty Griesheim, Windschleg, Appenweyer, i Urloffen, na początku ieszcze Lipca zaięte. Oprócz tego co wydarli przez czas bawienia się ſwoiego, odchodząc wybrali ciężkie kontribucye w bydle i pieniądzach.

*z Wiednia 28 Sierpnia z Gazety Wiedeńſkiey.*

W rapportach Generała Kawaleryi Melas nayduiemy opiſanie wiadomey bitwy wygraney w Piemoncie. D. 11 Generał Francuzki Joubert zgromadziwſzy woyſka do 45 tyſięcy przedſięwſioł uwolnić od oblężenia Tortonę. Na ten koniec z różnych ſtron razem na przod poſtępować zaczoł. Zaſłaniaiący oblężenie Generałowie Kray i Bellegarde od kommenderuiącego Feld Marſzałka Suworowa roſkaz odebrali nie wdawać ſię z nieprzyiacielem, lecz powoli uſtępować do głównego obozu, ponieważ udecywano przymuſić Jouberta do walney bitwy między Orba i Scrivia.

Ten więc bez żadney trudności mógł z gór odeprzeć ſtraże nasze i Novi osadzić. D. 14 zachował ſię ſpokoynie, d. zaś 15, Feld Marszałek wydał rozkaz do attaku. Uderzył naprzod Kray z tyłu Novi, z frontu Xiąże Bagration; obydwa iednak przewyższaiącey ſiły pokonać nie mogli. Naſtąpili z diwizyami ſwoiemi Generałowie Melas i Derfelden, Bellegarde i Miloradowicz; lecz i ten attak ieſzcze nie wzioł pożądanego ſkutku, ponieważ Francuzi bronili ſię z naywiększym uporem.

Ponowili attak od Novi: Derfelden, Bagration, i Miloradowicz, Melas od Aguata: Froelieh, Luzignan, i Laudon z prawego ſkrzydła; przyſzedł nakoniec Lichtenſtein. Bitwa tu długa i zacięta zakończyła ſię zupełnym zwycięſtwem dla armii zkombinowaney. Stanowiſka nieprzyiacielſkie od Novi do Baſsoluzzo rozciągnione, nam ſię doſtały; wkrótce potym Francuzi od Melasa attakowani pod Novi, opuścili to mieyſce cofaiąc ſię ku Ovada, ponieważ Xiąże Lichtenſtein przecioł odwrót do Gavi.

Strata nieprzyiacioł wynoſi 3 tyſiące

zabitych. 4 tyſiące ranionych i tyleż ieńcow; między oſtatniemi znayduią ſię Generałowie: Grouchy, Perignon, Bardon, i Colli Piemontczyk. Generał en chef Joubert na początku bitwy ciężko raniony, umarł wkrótce potym w Novi. Zabrani w niewolę nieprzyiaciełſcy wodzowie ſtratę woyſka ſwoiego liczą ogułem na 18 tyſięcy ludu.

Z armii Ceſarſko Królewſkiey zabitych Officyerow 18, żołnierzy 880: ranionych Officyerow 162, żołnierzy 3636. Obłąkani Generał Luſignan, 24 Officyerow, 1320 żołnierzy, Dział zabraliſmy nieprzyiacielowi 36, wozow ammunicyinych 100; zwyciężeni do Genui ſpieſznie uſtępuią. Tak więc pewni bydź możemy wzięcia citadelli Tortonſkiey, która nad inne twierdze dłużey ſię opiera. Wysłane za uciekaiącemi lekkie woyſka wiele ſtanowiſk zaięły.

Arcy Xiąże Karol donióſł z główney kwatery w Klotten d. 18, że Francuzi d. 14 pod Zurich attakowali oboz Generała Hotze, lecz nic nie ſprawiwszy odeyść muſieli. Tegoż czasu w przewyższaiących ſiłach uderzono na Generała Jellachich, który z Jastberg i Einſiedel do Enzelberg muſiał uſtępować. D. 15 i 16 Francuzi woyſkiem ſwieżym wsparci pokilkakroć attakowali tegoż Generała, który nakoniec z Cantonu Schuitz za rzekę Linth przeszedł.

Arcy Xiąże Karol umyślił d. 17. przez Aar iść do Detlingen; lecz woda nagłemi deszczami wezbrana moſtow ſtawić nie dozwoliła. Rozkazał więc Generałowi Hotze na czele 9. batalionow, iść z odsieczą do Generała Jellachich, i Francuzow odeprzeć na dawne ſtanowiſka. Tegoż d. 14. nieprzyiaciel, iak donosi z Aoſta Generał Haddick, w kraiu Valais attakował ſtanowiſko nasze. Półkownicy Strauch i Xiąże Viktor de Rohan w tył nieco uſtąpili; o czym uwiadomiony Feld Marszałek Suworow z Obozu S. Feliciano d. 20 ruſzyć kazał Generałowi Kray w tamte ſtrony z odſieczą.

*z Conſtantinopola 25 Lipca z Gazety Frankfortſkiey.*

Nie można iuż było użyć większego nad ten pośpiechu, z jakim Wielki Wezyr zmierza, na mieysce przeznaczone. Według oſtatnich rapportow z głównego obozu, iuż armia Ottomańſka uszediszy mil 213 ſtanęła w Meseſse, z tamtąd do Damaszku pozoſtaie mil 123; w tym dopiero mieście zgromadzone będą wszyſtkie ſiły przeznaczone od Sułtana na odzyſkanie z rąk Francuzkich ziemi Egiptſkiey; o czym w krótce mamy nadzieię rapport odebrać.

Gdy z pod Akry Buonaparte uchodził, zprzymierzeni z nim Naplusowie wpadłszy do Jaffy miaſto zniszczyli, nie przepuszczaiąc płci ani wiekowi. Koniec rzezi położył Basza Jerozolimſki, rozpraszaiąc góralow pomienionych; tenże attakował i poraził ſtraż tylną Francuzką.

Sidney Smith przybywſzy pod Jaffę z okrętami, przyiął i ocalił, ktokolwiek szukał iego pomocy, nie wglądaiąc do przyiazney czyli też przeciwney ſtrony należeli. W Gazie ſtanowszy Buonaparte bliſkim był oſtatniey zguby; powſtali nań żołnierze; zoſtałby nieuchronnie zamordowany gdyby Generał Kleber nie uśmierzył rokoszanow. Policzywszy lud swoy w pomienionym mieście wodz Francuzki, nie znalazł w obozie nad 2800 żołnierza, zkąd wnieść łatwo, iak wiele kosztowało oblężenie Akry.

Z tak szczupłą garſtką poſzedł Buonaparte na puſtynię, ſam iadąc na wielbłądzie z kilko dobranemi Officyerami, ponieważ żołnierze iuż mu podlegać nie chcą. Trudno żeby w drodze Francuzi nie zgineli przez niedoſtatek wody, ponieważ Szeik Arabſki Mehemed wszyſtkie ſtudnie zasypać kazał. Sidney Smith odpłynoł do Cypru, gdzie ma zgromadzić woyſka przeznaczone do attakowania w Egipcie: Damietty, Abukir, i Alexandryi.

Kapitan Basza opuścił naszą ſtolicę d. 18 wychodząc pod żagle. Okręt Sultan Selim od 120 armat ieſt podobno naypięknieyſzy nad wſzyſtkie inne, iakie do tąd budowano w Pańſtwie Ottomańſkim; ekwipaż urządzony ieſt zwyczaiem narodow Europeyſkich. Uczony Mouradgea d' Ohſson Miniſter pełnomocny Szwedzkiey Korony zakończył urzędowanie swoie. Mieyſce iego zaſtąpił Koenig.

Rząd Guberńſki Litewſki uwiadamia Studenta Pawła Andrzeja Gołendzia, który w Roku 1776 w Bułhakowſku u Poſſesora tych Dóbr w służbie zoſtawał, aby dla odebrania Maiątku po zeszłym swym Oycu, ſtawił się przed Sądem Nadwornym Prus wschodnich w Inſterburgu.

W naſtępuiącym Miesiącu Pazdzierniku zaczyna się kwartalna prenumerata Kuryera Litewſkiego; z Pocztą kosztuie na rok złłch 80; na mieyscu złłch 60.